

ja nélkül ki lehessen jelenteni a kultúra feltétlen elmerülését.

Am Spengler szellemi erényei, koncepciójának nagyvonalúságai és eredetiségei, pesszimizmusának bátorsága — felületesek. Hiányzanak belőle az intenzív kiegészítő részek, amelyek gondolkodásának nagy alapjait egy kiegyensúlyozott egészségre tudnák kikerekíteni. Minden gondolkodónak, ha a tények kaotikus sokaságát rendezni akarja, segédeszközökhöz kell nyulnia. A teóriák épülete csak akkor tartós, ha a dolgok ellentmondásait, amelyeket nem lehet minden további nélkül a rendszerbe illeszteni, a filozófus gondosan elhárítja. Spengler ezzel szemben mindazt, ami nem illeszthető bele az ő rendszerébe, egyszerűen széjjel akarja törni. Nem illeszkedik bele a valóságba, hanem a valóságon túl konstruál. Annak bizonyítására, hogy civilizációink kizárólag „az északi lélek” megnyilatkozása; könnyen átlátszó állításoktól sem riad vissza, vagy olyan kifogásokat alkalmaz, amelyek nagyon is merészen leplezik le kifogásait. Spengler nem tudja tagadásba venni azt a történeti tény, hogy Amerikát a génuai Kolumbusz Kristóf fedezte fel, hogy a Jóréménység fokát a portugál Vasco de Gama hajózta be. Ezt a számára kínos történeti tény azzal próbálja a maga labilis teóriájának javára billenteni, hogy a déli népeket egyszerűen a népvándorlás „északi” hódítóinak utódaiként aposztrofálja.

A fenti megállapításokból nyilvánvalóan kitűnik, hogy Spengler pesszimizmusa csupán egy ténylegesen pusztulásra ítélt társadalmi réteg pesszimizmusa, melyet a modern idők áramlása félreállított és deklasszált. Spengler a komposzteszt-fajvédelmi teória alapján álló német junkerek filozófusa, aki a nyugati kultúra alkonyát érti, illetőleg ennek az osztálynak az alkonyát tévesztí össze a nyugati kultúra alkonyával. Ebben a ténykedésében nem jár teljesen eredeti utakon. Előtte számosan és jelenleg is tekintélyes számban vannak olyanok, akik a német faj szupremációját hirdetik, minden más fajjal szemben. És ép ezért bármilyen érdekes, néhol elokvens és éleselméjű Spengler gondolatmenete, mégis arra vall, hogy nem annyira filozófus nyilatkozik meg írásaiban, mint inkább egy letűnt réteg és egy letűnt múlt hatyudalt zengő — lírikusa.

— Művészkabaré a sétatéri kioszkban. Nagy érdeklődés mellett nyílt meg a kioszkban egy nívós művészkabaré, amely minden este 8 órától kezdve szórakoztatja a kellemes nyári helyiség intelligens közönségét. A kabaré műsorán esténként közreműködnek: Bretán Miklós saját szerzeményeivel, Ihász Aladár, a Magyar Színház kiváló művésze, Csengery Steffy primadonna, Csengery Ica, a bájos fiatal színművész, Kürthy Ernő kitűnő táncos komikus, Ihász Bandi és Körmendy Lajos táncművészek, Gara Ákos konferál. Kedvezőtlen idő esetén az előadást a kioszk szalonjában tartják meg. Belépődíj nincs. Ma, vasárnap délután Gara bácsi gyermek előadást rendez a kioszkban.

— Közelednek a nagyünnep és ezért mindenkinek érdeke, hogy machzorra, talisza kicsi pénzért a leszebbet és legjobbat kapja. Minél előbb forduljon ezért Románia legolcsóbb beszerzési forrásához, ahol minden formátum, minden nyelvű machzort, imakönyvet kap, taliszt gyári áron, sófárt és egyéb kegyeseket a legolcsóbban és a legnagyobb választékban. Pontosan kiszolgál és megrendeléseket azonnal intéz: Weisz Salamon cég Sighet, Str. Dragos Voda 8.

אחרונים מוכרים מארץ-ישראל
Ráth József déligyümöleskereskedő-cég Sighet, ezúton értesíti az érdekelteket, hogy megérkezett Palesztinából eszrog-szállítmánya. Gyönyörű eszrogok és kitűnő, zöld lulávim-hádászim. Az elárulást, nagyban és kicsiben, megkezdtem, pontosan kiszolgálunk s azok az eszrogkereskedők, akik azonnal rendeléseket tesznek, kedvező fizetési feltételeket kapnak. Cím: Ráth József Sighet, Str. Dorobantilor 27. Eszrog-kereskedőknek legjobb beszerzési forrás. Nagy választék. Olcsó árak. Szolid kiszolgálást garantál a Ráth név.

A pápa zsidó könyvtárosa beszél az Uj Keletnek

a vatikáni könyvtár kincseiről, a római rabbikról és titkos vágyáról, hogy a jeruzsálemi egyetem tanára szeretne lenni

Poienne-de-sub-Munte — Havasmező, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Csernohora hegyláncon sűrű köd terpeszkedik, a hősök temetőjéből egy oszlopot lehet csupán kivenni s a Repede patak partján rutén parasztok unottan ásitának. Egy kiváncsi zsidó bácsitól kértem, hol lakik Fried Naftáli.

— Naftáli? Itt laknak a sarkon, de ő most a templomban van. Tessék, már jön is.

Tefilin-zacsó van a hóna alatt, háta kicsit görnyedt, talán a jesiván kapta, talán másutt, egykedvűen jön a beszédre — XI. Pius pápa zsidó könyvtárosa.

Örvend az idegennek, héberül beszél, szefárd akcentussal, jól szabott ruha van rajta s a szemei sajtóságon csilognak. Hol találkoztam ezekkel a szemekkel? Spinoza-képen, a belzi rebbe temetésén, vagy szomorú bocher-lakásokon, párás hajnalokon, talmud-foliáns és egy szál gyertya mellett?

Nem emlékszem.

Amiről napokig lehetne beszélni

Haza vezet, szülei lakására. Kicsit zavarban vagyok, nem tudom, miről kérdezzem. Róma, a zsidóság, a pápa, a Vatikán, a könyvtár, a héber kéziratok, mind érdekelnek, istenem, hol is kezdjük . . . ?

— Kezdjük talán a könyvtárnál . . . Ennek örvend, mert ez áll hozzá legközelebb. Meg is jegyzi, hogy ez egy olyan téma, amiről napokig el lehetne beszélni.

— A Vatikán héber könyvtára nagyon kicsi, még csak össze sem lehet hasonlítani Európa nagyobb héber könyvtáraival, mint például a parmai, frankfurti, müncheni, vagy a híres oxfordi Bodleana-gyűjteménnyel. A könyvtár két részre van osztva: nyomtatásban megjelent könyvekre és kéziratokra. A könyvek száma alig haladja meg a kétezret s főleg olaszországi nyomdákban kerültek ki. Viszont annál értékesebb a kéziratokat tartalmazó rész. Nyolcszáz kodexet ölel fel a gyűjtemény, egyik értékesebb a másiknál. Ott van például a jeruzsálemi Talmud kézírata „szederzeráim” és „szótá” traktátusa. A jeruzsálemi Talmud egyetlen kézírata a világon. Vagy a Zohár-kézírata, vagy Ibn Ezra csillagászatról írott művének a kézírata, mely eddig még nyomtatásban nem jelent meg. Minden kézirat egy külön világ, melyről egész könyvtárakat írtak össze.

Fried Naftáli egészen belemelegedik. Nevek, dátumok, címek repülnek a levegőben, olyan talajon mozog, melyhez minden idegszála köti. Igaza van, erről napokig lehetne beszélni.

Zsidó tudósok a Vatikánban egykor és — ma . . .

A továbbiak során elmondja, hogy Berliner Ábrahám professzor a vatikáni héber könyvtár sok kéziratát jelen tette meg. Ő volt különben az első zsidó tudós, akinek a Vatikán megengedte, hogy dolgozzon a könyvtárban. A feltételek furcsák voltak. Irhatott — de csak ceruzával és állva. Így dolgozott esztendőnk hosszu során át és olyan alapvető művekkel gazdagította irodalmunkat, melyek nélkül komoly tudományos munkát manapság el sem lehet képzelni.

— Porath professzor Csernovicból és Ginzburg professzor Newyorkból ugyan csak uttörő munkát végeztek a Vatikánban. S ma, amikor a könyvtár első katalógusát készítém, a könyvtár urai mindenben segítségemre vannak, hogy zavartalanul és zökkenésméltan minél tökéletesebb munkát végezhessék.

A római rabbikról . . .

Fried Naftáli tudja, hogy a tudományos dolgok „szárazok”. Mosolyogva

jegyzi meg, hogy riport számára nem alkalmas az ilyen anyag. A témát ezért a római zsidóságra és a rabbikra irányítja.

— Angelo Sacerdoti — mondja — a római zsidók főabbja, roppant érdekes ember. Kellemes viszony fűz hozzá és így sok dolgot tudtam meg tőle. Órákon át beszélt nekem elődeiről, a római rabbikról, akiket az a nagy horderejű kötelesség terhelt, hogy a világalommal bíró katolikus egyház feje előtt a zsidóság képviselői legyenek.

— A római zsidók missziójáról a történelem megemlékezik. Ott látjuk őket a pápák koronázásának ünnepélyes processziójánál. Amikor a zsidók küldöttsége, élén a rabbi, Tóratekereszt nyújtott át a pápának s az ő kegyes vagy elutasító választól életük és jövőjük függött. Ott láttuk még a rabbit a római zsidóság életének egyik legfőbb, legmegalázóbb eseményénél, a farsangi ünnepélyes deputáció élén. Minden farsang hétfőjén a zsidó hitközség előljáróinak, élükön a rabbi, fantasztikus ruhákban gyalog kell végigmenni a korzón, fel a Capitoliumba, hogy ott hódolatukat Róma város vezetői: a konzervátorok előtt bemutassák. Ez a felvonulás, éppen úgy, mint a farsangkor tartott zsidó futóversenyek, arra voltak jók, hogy a római nép gunyolódhasson és a zsidók küldöttségén jól mulasson. Közben a küldöttséget nem egyszer bántalmazták, amire nézve jellemző, hogy a pápának dekretumot kellett kibocsátani, hogy a zsidók küldöttségére csak gyümölcsöket lehet dobálni.

Olaszország zsidói és a fasizmus

Huszonkét esztendőt sem töltött még be a havasmezői tudós, s mégis: tudományos alaposág jellemzi egész életét. De nem könyvmoly, akivel nem lehet beszélni a mindennap dolgairól. Poétikus lélek, rajongó cionista, aki húst és bőrt huz a tudományos csontvázakra és ifju lelkesedésből lelket önt beléjük.

— Sokat beszéltem — mondja — a

római főabbival a lateráni szerződésről és annak az olasz zsidókra való hatásáról. Tapasztalhattam, hogy a római hitközség és a Vatikán között minden semmilyen érintkezés. Maga a lateráni szerződés kényes helyzetbe hozta az olasz zsidóságot. A lateráni konkordátum tudniillik államvallássá tette a katolikus vallást. Ugyanakkor azonban nem gondoskodtak a többi felekezetek jogállásának rendezéséről. Ez legsúlyosabban a zsidókat érintette. Mert így változatlanul megmaradt az 1870. előtti még a Szárd királyság idejéből származó törvény, amely a zsidó vallást csak *türt vallásnak* tekintti. S most, a pészach ünnep előestéjén, mintegy ünnepi ajándékként megjelent egy királyi dekretum, amely a zsidó vallást éppen úgy, mint a többi nem katolikus vallásokat „engedélyezett” vallásnak nyilvánítja. Az olasz zsidók lelkes fasiszták, de azért helyeslik és támogatják a Palesztina-munkát és ezt a legcsekélyebb mértékben sem tartják összeférhetetlennek olasz hazafi voltukkal.

Minden téma, amiről beszél, tudományos előadás. Mindenről informálva van, mindenre emlékszik, precíz és lelkiismeretes.

Kikísér és elmondja, hogy Isaksohn, a havasmezői zsidók rabbija akciót indított annak érdekében, hogy 100 máramarosi zsidó családot telepítsenek a Palesztinába. Kifejezetten haszid kolóniáról van szó. A rabbi most Párizsba készül, hogy az ICA vezetőivel tárgyaljon és Rotschild báró támogatását kérje.

A kocsis türelmetlenkedik. Olyanok vagyunk, mint az asszonyok — mondja — akik sohse fogynak ki a szóból. Meglátom, lekésem Leordinán a vonatot.

A kocsiban vagyok és megkérdem Fried Naftalit: hol látja karrierjének zenitjét, mi a célja?

Elpirul (a tudós, aki 22 esztendőt sem töltött még be), majd halkán, de olyan hangon, mint aki biztos dolgában, fülembe sugja:

— Egy katedra a héber egyetemen Jeruzsálemben . . .

Schön Dezső

Teljes amnesztiát ígérnek a kubai felkelőknek, ha leteszik a fegyvert

London, augusztus 15. Machado kubai elnök kiáltványt juttatott el a kubai felkelőknek, melyben mindenkinek teljes amnesztiát ígér arra az esetre, ha 24 órán belül abbahagyják az ellensé-

geskedést és leteszik a fegyvert. Az elnök egyébként kiutazott a harcok színhelyére. Az egész szigeten behívták a tartalékosokat. A helyzet továbbra is igen komoly.

Tizenötezer vállalat ment csődbe Amerikában az utolsó fél év alatt

Newyork, augusztus 15. Az Egyesült Államokban az év első felében 15 ezer 107 vállalat ment csődbe. A passzívák összértéke 370 millió dollár. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy az United Sta-

tes Steel Corporation tisztviselőinek illetményeit 10—15 százalékkal leszállította. A munkások béreit nem csökkentették.

Az autó és repülőgép válságba sodorja az angol vasutakat

London, augusztus 15. Angliában az év eleje óta 176 vasuti megálló szűnt meg. Ezeket hetenkint egyszer fordul elő a mostani megcsappant utasforgalomban utascseré. A vasuti válság egyébként egyre komolyabb arányokat ölt. A luxusutasokat ma repülőgépek

szállítják, az élelmiszer- és gyümölcs-szállítmányokat teherautók viszik rendeltetési helyükre s a közeposztálybeli turisták és kirándulók nem jelentenek akkora tömeget, hogy az elmaradt jóvelmet felényire is pótolhassák.

Megj

Augusztus 17

Budapest, augusztus 16. let tudósítójától, hogy a magyar rendeletet készítő gazdasági élet elősegíteni. A ma reggel csak Budapesti Közlönyben.

Az első — 45 — rendelet a bányákban tett átmenetleges megszüntetés célja, hogy a bányászati szabadságát a felszabadításig egyen lebonolythassék jüleg a pengőért léseknek aranyperozása és a köntézet létesítése

Hogyan korlátoz

Az említett rendeleti korlátozások, hogy takarékos vagy csekésszámlákat Budapestben a ken pedig augusztus 17-én felmondani. A rom nap, amelynek napja nem s mondási időnek bama alatt azonban közölni minden bankszűnnapok tlanul volt helye k.

A külföldi fizetési fizetések kintetében a rendzásokot továbbra

Az

Az aranypengő den fennálló pénzk egy aranypengővel göben meghatározott. Ugyancsak aranypengőnek kell tekinteni a társaságok, továbbá a zottak, nyugdíjasok járandóságait is.

A rendelet életbe léteket akkor kell nek tekinteni, ha megjelölésénél kifejezetten intézkedezidőszert minden aranypengőnek ugyanígy kell számhoz betéti könyvre fizetett összegeket

Az aranypengő m a Magyar Nemzeti tenni és a Budapesti tenni a Londonban

A rendelet ható aranypengő 0.26 aranyat kell érteni két a pengőérték közeiben kell megfizetendő egyenként 3760 pengőt megöt nem ér el, egy pengőt kell törben fizetni.

A közérdekű hiugynevezett Gararrendelet szerint a p ipar által létesítetzet alapításában azvehet. Az intézet aug. 17-én megalak azonnal megkezdhes

A földteherrend szükséges intézkedérendelkezései értelmzésre irányuló tárgjegyzésének az a hatba bevont ingatlan Földteherrendező O tal jegyzékbe foglalési tárgyaira a tele

Szél az a megjelentek a magyar gazdasági élet normalizálását célzó kormányrendeletek

Augusztus 17-én felszabadul a fizetési forgalom. Mi az aranypengő jelentősége. A közönség megnyugvással fogadta a kormányrendeleteket

Budapest, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Jelentettük tegnap, hogy a magyar kormány négy fontos rendeletet készült kiadni, amelyekkel a gazdasági élet normalizálását kívánja elősegíteni. A rendeletek közül három ma reggel csakugyan meg is jelent a Budapesti Közlöny című hivatalos lapban.

Az első — 4550—1931. M. E. számú — rendelet a bankszünnapok következtében tett átmeneti rendelkezések fokozatos megszüntetéséről intézkedik és az a célja, hogy a *belföldi fizetési forgalom szabadságát visszaállítsa*. Hogy ez a felszabadítás minél könnyebben legyen lebonyolítható, a kormány egyidejűleg a pengőértékre szóló pénzköveteléseknek *aranypengőben való meghatározása* és a közérdekű *hitelkövetítő intézet* létesítése iránt is intézkedett.

Hogyan szűnnek meg a fizetési korlátozások

Az említett rendelet a fennálló fizetési korlátozásokat akként szünteti meg, hogy takarékbetét, folyószámlán, vagy csekkszámán alapuló követeléseket Budapest augusztus 17-től, vidéken pedig augusztus 21-től kezdve lehet felmondani. A felmondás ideje három nap, amelybe a felmondás közlésének napja nem számít be. Ennek a felmondási időnek betartása kötelező, tartama alatt azonban kifizetést lehet eszközölni minden olyan célra, amelyre a bankszünnapok tartama alatt is korlátlanul volt helye kifizetésnek.

A *külföldi fizetési eszközökben* teljesítendő fizetések és a pengőnek külföldi fizetési eszközökre való átváltása tekintetében a rendelet az eddigi korlátozásokat továbbra is fenntartja.

Az aranypengő bevezetése

Az aranypengőről rendelet szerint minden fennálló pengőkövetelést — egy pengőt egy aranypengővel számítva — aranypengőben meghatározottnak kell tekinteni. Ugyancsak aranypengőben meghatározottnak kell tekinteni az összes közszolgáltatásokat, továbbá a közszolgálati alkalmazottak, nyugdíjasok, özvegyek és árvák járandóságait is.

A rendelet életbelépése után kötött ügyleteket akkor kell aranypengőben kötétni, ha ezt a felek az összeg megjelölésénél kifejezésre juttatják.

Pontos intézkedése a rendeletnek, hogy az aranypengő minden fizetésnél egy pengőt egy aranypengőnek kell számítani és hogy ugyanígy kell számítani a pengőintézetekhez betéti könyvre vagy folyószámlára befizetett összegeket is.

Mennyi egy aranypengő

Az aranypengő mindenkor egyenértékű a Magyar Nemzeti Bank fogja megállapítani és a Budapesti Közlönyben közzétenni a Londonban jegyzett aranyár alapján.

A rendelet hatodik paragrafusa szerint aranypengő 0.26:315.789 gram finom aranyat kell érteni, amelynek egyenértékű a pengőérték törvényes fizetési eszközeiben kell megfizetni. Mindaddig, amíg a fizetendő egyenérték finom kilogrammonként 3760 pengőt meghalad, de 3840 pengőt nem ér el, egy aranypengő fejében egy pengőt kell törvényes fizetési eszközben fizetni.

A Garanciabank

A közérdekű hitelkövetítő intézetre ugynevezett Garanciabankra vonatkozó rendelet szerint a pénzügyi intézetek és a gyárpar által létesítendő hitelkövetítő intézet alapításában az államkincstár is részt vehet. Az intézet előreláthatólag már aug. 17-én megalakul, hogy működését azonnal megkezdhesse.

A földteherrendezés előmozdítására szükséges intézkedésekről szóló törvény rendelkezései értelmében a teherrendezésre irányuló tárgyalás telekkönyvi feljegyzésének az a hatálya, hogy az eljárás bevonat ingatlanra, valamint annak a földteherrendező Országos Bizottság által jegyzékbe foglalt élő és holt felszerelési tárgyaira a telekkönyvi feljegyzéstől

számított három hónapon belül árverést nem szabad kitűzni, a már kitűzött árverést pedig a háromhónapi határidő utánra kell halasztani.

A rendelkezésnek az a célja, hogy a teherrendezési eljárásba bevont adós kellő időt nyerjen ahhoz, hogy a törvényi intencióhoz képest egységileg rendezhesse adósságait a hitelezőivel. Minthogy a jelenlegi viszonyok között az egységek létrehozása nehézségekbe ütközik, egyes ügyekben pedig az a határidő, amely alatt a törvény értelmében árverést kitűzni nem lehet, már lejártában van, a kormány az árverési határidő elhalasztására megállapított három hónapi határidőt további három hónappal meghosszabbította azokra az esetekre, amelyekben a teherrendezésre irányuló tárgyalást a rendelet életbelépésének napjáig a telekkönyvben már feljegyezték.

A magyar kormány rendeleteivel kapcsolatban a Pesti Napló többek között ezeket írja:

Amikor az új büntető szankcióknak nemcsak lojálisan alávetjük, hanem azok erkölcsiségével is azonosítjuk magunkat, ugyanakkor ki kell mondanunk, hogy ezzel még nem látjuk elintéztnek a dolgok gazdasági, hogy úgy mondjuk a dolgok életérését. Abból, hogy ezt és azt nem szabad, még nem fogunk megélni.

A „nem szabad” mellett tehát helyet kérünk, tisztelettel kérünk helyet a „lehet”-nek is. Azoknak a módoknak és lehetőségeknek, amelyek alapján termelni, munkát és kenyeret osztani, javakat produkálni, jövedelmeket létesíteni... meg kell ismételnünk magunkat, nem tudunk más szót mondani... lehet. **Rendőri intézkedésektől, bármily tiszteletreméltóak és szükségesek is, még egy társadalom sem lett gazdag.** A gazdasági életet pedig csak magából a gazdasági életből lehet

meggyógyítani. Büntető ötletek mellé ezért kérünk hát gazdasági... nem ötletecskéket, hanem koncepciót. És ha adtak munkát a bürokráciának, adjanak munkát az életnek is...

Nem bűnbakot keresünk — folytatja a lap —, ami olcsó demagóg fogás volna, csak kérünk egy természetes helyesérét. Néhány új embert és egy nagyon új atmoszférát. Kérünk új embereket, akik nem a büroban csináltak történelmet, hanem akik kint állnak az életben, amely most olyan szopora és termékeny — ó, tulságosan termékeny — a problémáiban. **Uj paragrafusok helyett új embereket.**

Csináljunk valamit. Mert ha akceptáljuk is a tételt, hogy a magyar gazdasági válság a világválság függvénye, viszont meg kell látni azt is, hogy az egész világot ez a válságot meg akarja és meg is fogja oldani. Sőt éppen most van azon, hogy megoldja. Az események logikája, hogy itt a nyomorúság és a szomorúság versenye után elkövetkezzék a haladás és a gazdagság versenye. Nem vigaszverseny, a bőség versenye, a munka versenye. Olyan verseny, amelyben minden országnak egy legelső tehetséggarnitúrával kell résztvennie. És nemcsak paragrafusokkal. Ó, mindig paragrafusokkal.

A londoni City szerint a válság megoldása küszöbön van

Szeptember elején összehívják az alsóházat. A newyorki tőzsdén 62 százalékgig emelkedett a Young-kölcson árfolyama

London, augusztus 15. A tőzsdén az állampapírok árfolyama emelkedik, ami annak tudható be, hogy a City meg van győződve arról, hogy a válság megoldása sokáig késni nem fog.

A kormány tagjai a hét elején újra visszatérnek Londonba, s folytatják a kibontakozásra vonatkozó megbeszéléseket s előkészítik a pártközi konferen-

ciát. Ezzel kapcsolatban valószínűnek tartják, hogy már szeptember elejére össze fogják hívni az alsóházat a költségvetés egyensúlyát biztosítani hivatott intézkedések törvényerőre emelése céljából.

London, augusztus 15. A newyorki tőzsdén a Young-kölcson 62 százalékgig emelkedett s természetes, hogy a többi

értékekben is nagy árfolyamdifferenciák állottak elő.

A javulás annak a következménye, hogy az amerikai pénzügyi körök kedvezően ítélik meg az európai pénzügyi helyzetet és számítanak arra, hogy a nagy rátaemelések után következett mérsékléseket újabb kamatlábcsökkenések fogják követni.

Komoly közeledés a nemzeti parasztpárt és az avereszkánusok között

A neamti-megyei csapda

Hogyan akarja megbuktatni a kormány Bratescu pénzügyi alminisztert

Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Már a parlament összeülését pillanatában nyilvánvaló volt, hogy a Jorga-kormány ellenzéke csak egységes blokkban tud eredményes ellenállást kifejezni a Jorga-kabinet törvényhozásával szemben.

Az ellenzéki blokk megalakulása valószínűnek is látszott, mert az új választások után három olyan jelentős erő képviselő ellenzéki csoport került a parlamentbe, melyek a régi nagy nemzeti parasztpártból szakadtak le. Így kézenfekvőnek látszott az a feltevés, hogy Stere és Lupu rövidesen visszatérnek majd Maniuhoz, mert a közös ellenzéki sors a három parasztpárt programjában megnyilvánuló minimális ellentéteket is közelebb hozta.

Stere és Lupu helyett — Goga

A parasztpártok összeforrása helyett a politikai élet más meglepetéssel kecsegtet. Stere és Lupu közeledéséből mindmáig nem valósult meg semmi, de egyre többit beszéltek az utóbbi hetekben Goga és Maniu közeledéséről. Még nem is olyan régen Goga a legnagyobb gyűlölet hangján beszélt Maniuról és akkor a Mani—Goga közeledésnek még a feltevése is a lehetetlenséggel volt határos. A politikai élet kiismerhetetlen labirintusában mégis összetalálkoztak a halálos ellenségek és ma már a néppárt és nemzeti parasztpárt közötti közeledést érdekes politikai események bizonyítják.

Mint már röviden jelentettük, a neamti választási kartell alátámasztani látszik a közeledésről elterjedt híreket. A pótvalasztásokon így a kartell pártok győzelmi eséllyel indulhatnak el, annál is inkább, mert Bratescu alminiszter jelölésének érdekes visszhangja

nemzeti parasztpárt neamti-megyei tagozatának elnöke, az avereszkánusok is támogatják. A választásra a két párt megyei tagozata választási kartell közt és együttesen indulnak a kormány jelöltje, Zamfir Bratescu pénzügyi alminiszter ellen. A két párt vezetősége közös választási manifesztumot adott ki, amelyet Măcărescu és Chalmuschki, a néppárt ottani tagozatának elnöke írtak alá.

A kolozsvári párttagozat fuziójára

A Cuvântul ezzel kapcsolatban fel-tűnést keltő hírt közöl. A lap szerint a néppárt kolozsvári tagozata képviseli a legerélyesebben a közeledés gondolatát, sőt a párttagozat a két párt fuziója mellett tört lánzdás. A kolozsváriaknak ezt az egyre erőteljesebben megnyilatkozó óhaját Gogának csak nehezen sikerült letörnie, míg most a pártvezetőknek azzal a határozott kívánsággal áll szemben, hogy megalakítsák a pártok erdélyi blokkja, melynek vezetői Goga Octavian és Maniu Gyula legyenek. A Cuvântul szerint ezt a gondolatot a nemzeti parasztpárt berkeiben is szívesen fogadják, mert az erdélyi nemzeti párt úgy látja, hogy népszerűsége a tömegekben csökkent és elképzelésük szerint a Gogával való szövetség fokozná a párt népszerűségét.

A Bratescu jelölés pikantériája

A neamti választási kartell alátámasztani látszik a közeledésről elterjedt híreket. A pótvalasztásokon így a kartell pártok győzelmi eséllyel indulhatnak el, annál is inkább, mert Bratescu alminiszter jelölésének érdekes visszhangja

támadt a bukaresti sajtóban. A liberális párt hivatalos lapja, a Viitorul, mely tudvalevőleg közeláll a Jorga-kormányhoz, most pikáns szenzációval szolgál ehhez a jelöléshez. A Viitorul érdekes cikke, mely politikai körökben óriási feltűnést keltett, a következőképpen hangzik:

„Feltételezhető, hogy ez a jelölés nem jelent egyebet, mint egy, a Bratescu ellen irányuló támadást. A kormány vezetői több esetben elégedetlenségüket nyilvánították a pénzügyi alminiszter működésével szemben, de menesztési nem tudták, mert azt hitték, hogy ezzel a tisztviselői kart érte volna sérelem. Ezért jó alkalomnak mutatkozik Bratescu jelölése, mert az államtitkár a választáson rendkívül erős politikai szervezetekkel kell, hogy felvegye a harcot és így bukása majdnem bizonyos. Azoknak tehát, akik menesztési akarták, meg lesz az ürügyük arra, hogy eltávolítsák azon a címen, hogy nem lehet többé a kormányon ilyen kudarc után. Egészen bizonyos, hogy ilyen helyzet elé állítva, Bratescu államtitkár le vonja majd a konkvenciákat és beadja a lemondását. Egy ilyen eltávolítás semmiesetre sem válhatik előnyére ennek a szép karrier előtt álló tisztviselőnek“.

A Viitorulnak ez a közleménye annyit jelent, hogy Bratescunak Neamti-ban való jelölését a liberálisok veszedelmes játéknak tartják. Ilyen körülmények között a politikai pártok érdeklődése hatványozottan fordul a neamti-megyei választások felé, amelyeknek nyomán érdekes események kialakulására van kilátás.

szél az a megjelentek a magyar gazdasági élet normalizálását célzó kormányrendeletek

Augusztus 17-én felszabadul a fizetési forgalom. Mi az aranypengő jelentősége. A közönség megnyugvással fogadta a kormányrendeleteket

Budapest, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Jelentettük tegnap, hogy a magyar kormány négy fontos rendeletet készült kiadni, amelyekkel a gazdasági élet normalizálását kívánja elősegíteni. A rendeletek közül három ma reggel csakugyan meg is jelent a Budapesti Közlöny című hivatalos lapban.

Hogyan szűnnek meg a fizetési korlátozások

Az említett rendelet a fennálló fizetési korlátozásokat akként szünteti meg, hogy takarékbetét, folyószámlán, vagy csekkszámán alapuló követeléseket Budapest augusztus 17-től, vidéken pedig augusztus 21-től kezdve lehet felmondani. A felmondás ideje három nap, amelybe a felmondás közlésének napja nem számít be. Ennek a felmondási időnek betartása kötelező, tartama alatt azonban kifizetést lehet eszközölni minden olyan célra, amelyre a bankszünnapok tartama alatt is korlátlanul volt helye kifizetésnek.

A *külföldi fizetési eszközökben* teljesítendő fizetések és a pengőnek külföldi fizetési eszközökre való átváltása tekintetében a rendelet az eddigi korlátozásokat továbbra is fenntartja.

Az aranypengő bevezetése

Az aranypengőről rendelet szerint minden fennálló pengőkövetelést — egy pengőt egy aranypengővel számítva — aranypengőben meghatározottnak kell tekinteni. Ugyancsak aranypengőben meghatározottnak kell tekinteni az összes közszolgáltatásokat, továbbá a közszolgálati alkalmazottak, nyugdíjasok, özvegyek és árvák járandóságait is.

A rendelet életbelépése után kötött ügyleteket akkor kell aranypengőben kötétni, ha ezt a felek az összeg megjelölésénél kifejezésre juttatják.

Pontos intézkedése a rendeletnek, hogy az aranypengő minden fizetésnél egy pengőt egy aranypengőnek kell számítani és hogy ugyanígy kell számítani a pengőintézetekhez betéti könyvre vagy folyószámlára befizetett összegeket is.

Mennyi egy aranypengő

Az aranypengő mindenkor egyenértékű a Magyar Nemzeti Bank fogja megállapítani és a Budapesti Közlönyben közzétenni a Londonban jegyzett aranyár alapján.

A rendelet hatodik paragrafusa szerint aranypengő 0.26:315.789 gram finom aranyat kell érteni, amelynek egyenértékű a pengőérték törvényes fizetési eszközeiben kell megfizetni. Mindaddig, amíg a fizetendő egyenérték finom kilogrammonként 3760 pengőt meghalad, de 3840 pengőt nem ér el, egy aranypengő fejében egy pengőt kell törvényes fizetési eszközben fizetni.

A Garanciabank

A közérdekű hitelkövetítő intézetre ugynevezett Garanciabankra vonatkozó rendelet szerint a pénzügyi intézetek és a gyárpar által létesítendő hitelkövetítő intézet alapításában az államkincstár is részt vehet. Az intézet előreláthatólag már aug. 17-én megalakul, hogy működését azonnal megkezdhesse.

A földteherrendezés előmozdítására szükséges intézkedésekről szóló törvény rendelkezései értelmében a teherrendezésre irányuló tárgyalás telekkönyvi feljegyzésének az a hatálya, hogy az eljárás bevonat ingatlanra, valamint annak a földteherrendező Országos Bizottság által jegyzékbe foglalt élő és holt felszerelési tárgyaira a telekkönyvi feljegyzéstől

szél az a megjelentek a magyar gazdasági élet normalizálását célzó kormányrendeletek

Augusztus 17-én felszabadul a fizetési forgalom. Mi az aranypengő jelentősége. A közönség megnyugvással fogadta a kormányrendeleteket

Budapest, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Jelentettük tegnap, hogy a magyar kormány négy fontos rendeletet készült kiadni, amelyekkel a gazdasági élet normalizálását kívánja elősegíteni. A rendeletek közül három ma reggel csakugyan meg is jelent a Budapesti Közlöny című hivatalos lapban.

Hogyan szűnnek meg a fizetési korlátozások

Az említett rendelet a fennálló fizetési korlátozásokat akként szünteti meg, hogy takarékbetét, folyószámlán, vagy csekkszámán alapuló követeléseket Budapest augusztus 17-től, vidéken pedig augusztus 21-től kezdve lehet felmondani. A felmondás ideje három nap, amelybe a felmondás közlésének napja nem számít be. Ennek a felmondási időnek betartása kötelező, tartama alatt azonban kifizetést lehet eszközölni minden olyan célra, amelyre a bankszünnapok tartama alatt is korlátlanul volt helye kifizetésnek.

A *külföldi fizetési eszközökben* teljesítendő fizetések és a pengőnek külföldi fizetési eszközökre való átváltása tekintetében a rendelet az eddigi korlátozásokat továbbra is fenntartja.

Az aranypengő bevezetése

Az aranypengőről rendelet szerint minden fennálló pengőkövetelést — egy pengőt egy aranypengővel számítva — aranypengőben meghatározottnak kell tekinteni. Ugyancsak aranypengőben meghatározottnak kell tekinteni az összes közszolgáltatásokat, továbbá a közszolgálati alkalmazottak, nyugdíjasok, özvegyek és árvák járandóságait is.

A rendelet életbelépése után kötött ügyleteket akkor kell aranypengőben kötétni, ha ezt a felek az összeg megjelölésénél kifejezésre juttatják.

Pontos intézkedése a rendeletnek, hogy az aranypengő minden fizetésnél egy pengőt egy aranypengőnek kell számítani és hogy ugyanígy kell számítani a pengőintézetekhez betéti könyvre vagy folyószámlára befizetett összegeket is.

Mennyi egy aranypengő

Az aranypengő mindenkor egyenértékű a Magyar Nemzeti Bank fogja megállapítani és a Budapesti Közlönyben közzétenni a Londonban jegyzett aranyár alapján.

A rendelet hatodik paragrafusa szerint aranypengő 0.26:315.789 gram finom aranyat kell érteni, amelynek egyenértékű a pengőérték törvényes fizetési eszközeiben kell megfizetni. Mindaddig, amíg a fizetendő egyenérték finom kilogrammonként 3760 pengőt meghalad, de 3840 pengőt nem ér el, egy aranypengő fejében egy pengőt kell törvényes fizetési eszközben fizetni.

A Garanciabank

A közérdekű hitelkövetítő intézetre ugynevezett Garanciabankra vonatkozó rendelet szerint a pénzügyi intézetek és a gyárpar által létesítendő hitelkövetítő intézet alapításában az államkincstár is részt vehet. Az intézet előreláthatólag már aug. 17-én megalakul, hogy működését azonnal megkezdhesse.

A földteherrendezés előmozdítására szükséges intézkedésekről szóló törvény rendelkezései értelmében a teherrendezésre irányuló tárgyalás telekkönyvi feljegyzésének az a hatálya, hogy az eljárás bevonat ingatlanra, valamint annak a földteherrendező Országos Bizottság által jegyzékbe foglalt élő és holt felszerelési tárgyaira a telekkönyvi feljegyzéstől

A rebbe-dinasztiák alkonya

Valamikor a háború előtt Bukovina híres volt úgynevezett csodarabbijairól, a „rebbek”-ről. A szadagorai és visnizi rebbekek híre eljutott mindenüvé, ahol zsidók éltek, a messze Amerikába is természetesen, mert hiszen a lelki kapcsolatok nem szakadtak el a kivándorlottak és az otthon maradtak között. A lelki kapcsolat ezuttal pénz is jelentett, mert amikor az Amerikába elkerült chászidok elhelyezkedtek és pénz kerestek, első dolguk volt, hogy rebbe gondoltak, aki bajukban mindig is ellátta őket jótanáccsal. Főleg ezekből a pénzből tudtak „udvar” tartani a bukovinai rebbekek. A szadagorai sarga palota, szép nagy kertjével, pompás termeivel, ezüst gyertyatartóival, arany törzsiszeivel leginkább amerikai pénzből teremtődött. A jámbor zsidók tömegesen kerestek fel a rebbe udvarát, igen sokan adták a „pidjant”, de még többen élveztek az adományokat. A sok szegény és nincstelen, aki a rebbe udvarába elzarándokolt, áhitat és vigaszt, ha ki nyújtotta kezét, soha visszautasításra nem lett a rebbe részéről.

Bukovina hagyományos földje a chászidizmusnak. A szekta megalapítója, Izrael Bal Sem Tow, innen indult legendás pályájára, a kicsi bukovinai határvárosokból, Miedzibozból. Innen ment fel Brodyba, ahol elvette a város rabbinjának hozát, innen zavarta ki sógora egy lóval és talyigával, lakatlan sivatárokra, agyagföldök közelébe. Egy ideig bírta a nehéz fizikai munkát, de aztán belefáradt, kocsijába ült, családjával bejárta Bukovint és felcserkedett. Betegket látogatott meg, rúveivel, teával gyógyított és ahol lelki bajokra kértek tőle orvosságot, ott a Tóra szellemében tanácsokat adott. Néhol „kameat” is kaptak tőle, bűvös pergamentet, amivel a kabbalisták éltek régen Spanyolországban és Palesztinában és Törökországban. „Dibbukot” is üzött Bal Sem Tow, de fellépésének hatása és ereje nem ebben rejlett, hanem tanításaiban, amelynek gerince az volt: légy közömbös a sors iránt. „Ha jól megy dolgod, gondoldj arra, hogy rossz idők is jöhetnek és ha csapások érnek, gondoldj arra, hogy semmi sem tart örökké. Ezért mondom, légy közömbös”. Még egy szép mondása volt: „Az ember ott van, ahová gondolt”. Ezért gondoljon sokat Istenre, hogy legyen a közelében. Ha valaki Isten mellett tartózkodik, akkor egykönnyen nem fog hazudni, nem fogja embertársát megkaróítani, nem fog sokat gondolni a haszonra, nem lesz tisztátalan, sem viselkedésében, sem szavaiban. Aki Isten közelében van, igénytelen, jószágos lelkes és becsületes. Főleg az igénytelenég hirdetője, profétás látók volt, az egyszerű, nemes, kőbor remete. Bukovinában még ma is éneklük az ő melódiáit, istenes dalait, ma is szájról-szájra jár sok egyszerű, paraszti bölcs mondása.

Tanítványai közül Bukovinában a szadagorai ház megalapítója Reb Avrohom Jankele és annak veje, Reb Mendele, továbbá a rizseni Reb Jiszroel, a visnizi ház feje működtek. A tömegek bennük látták a balsemi hagyományok megtestesítőjét. Közvetítőként ismerték el őket Isten és ember között, ők voltak azok, akik mindig is „Isten közelében” éltek. Az elődök még egyszerűek voltak, az idők során azonban a dolgok úgy alakultak, hogy mind a két ház „dinasztiássá” vált. A Pruth mellett levő Szadagorában középkori várak stílusában, tornyosan épült

Buziás gyógyfürdő

(ROMÁN NEUHEIM)
 páratlan szénsavas radioaktív sósavas forrásokkal.
 Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos érelmeszesedés, szív és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vészhányás, izomcsúsz- hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.
 Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett idegbajok (Tabes. etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel gyógyít.
 Természetes szénsavas sósavas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés kitűnő kezelése, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árakkal.
 Új modern uszoda napfényes standdal. Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Munchong Buziási Gyógyfürdő Rt. Fürdőigazgatóság Buziás (Bánát).

palotában élt a rebbe, a fiai, számos vője, akik, ha nem tudtak elhelyezkedni lelkipásztorokként a hitközségekben, ott éltek a rebbe udvarában. Elvezették a „civilistát”, amíg bizonyos kort értek el és bizonyos tekintélyre tettek szert. Sokszor ennek a tekintélynek alig volt „hinterlandja”. Sem tudósok nem voltak ezek a rebbekek, sem példaadó életet nem éltek, csak a külsőségeket mimelték nagyszerűen. Finomították a kezüket illatos olajjal, hogy amikor csókra nyújtják, a kérgeskezű kis zsidó olvadjon el a meghatódottságtól. Apolták magukat, lengő szakálluk respektust lött az emberekbe, sokat fürödtek, jókat ettek és keveset, azt is püspökkökhöz illő tempóval, beszéltek. Hiányzott azonban belőlük a Baal Sem és igazi tanítványainak szerénysége, szemlélettel elvonultsága, remetés igénytelensége. És mivelhogy egyéniségük varázsa mesterséges volt, másrészt pedig szükségük volt tömegekre, e tömegek lelkesedését is mesterséges uton szerezték. Megengedték például bizonyos szertartások alkalmával az alkoholt, sőt követelték annak élvezetét. Földi bajait a szegény ember kábitó sze-

rekben, Európában főleg alkoholban felejteti. Akaratereje és itélőképessége megcsappan és könnyen fanatikusá tehető. Így történhetett, hogy a Baal Sem szellemi örökre üzletes színt és jellegét kapott: kámea és kvittli-bolt lett a lelkesedés átváltozott tompa fantazmagóriává. Természetesen ez nem akar általánosítás lenni. Ma is élnek a chászidi tradíciókat hűséggel megtartó rebbekek, de már nincs palotájuk és nincs „udvaruk”.

Egy jiddis ujság akadt a kezembe, a melynek egy olvasója írja, hogy járt Visnitzben és Szadagorában. A tornyos paloták elhanyagolva, az udvarukat dudva verte fel. A dinasztia tagjai elvándoroltak a háború kitörésekor az oroszok elől Bécsbe, vagy Magyarországra. Hiszen az igazi balsemizmus székhely és palota és udvartartás nélkül is érvényesülhet, hely nélküli és időtlen tanokat kellene hirdetniük. Vissza is jöhetnek, de ugyalszik a háború óta a chászid tömegek lelkiéletében is nagy változás ment végbe. A régi bort új tömlőbe kellene önteni, egy új chászidizmusrá várnak a megtépázott, a pogromokat, forradalmakat és háborukat átélte tömegek. A régi lelkesedésre, a régi hitre van szükség, de valami új megnyilatkozásban. Talán utban van már. (sz. i.)

A minisztérium által engedélyezett

Nagyvárad zsidó fiuinternátus

Felvesz a nyilvánossági joggal bíró zsidó liceumba, gimnáziumba, kereskedelmibe és elemi iskolába járó növendékeket. Elsőrendű kóser ellátás, Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatótól kívül 3 szaktanár és 2 pedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben felvilágosítással szolgál és komoly érdeklődőknek prospektust küld az Igazgatóság

Oradea, Str. Delavrancea (Rifook Zs u.) 17 sz.

Érvényben marad Indiában a fegyverszüneti megállapodás

Éjszakai tanácskozás Gandival

London, augusztus 15. Sir Tej Sapru és Jajakar hindu liberálisok, akiknek közvetítése tette annakidején lehetővé a Gandhi-Irwin-féle béketárgyalásokat, a múlt éjjel felkeresték lakásán a Mahatmát, aki azonnal felkelt ágyából és közel egy óra hosszat tárgyalat látogatóival, akik onnan egyenesen a táviróhivatalba siettek, ahol lord Willington alkirálynak hosszú táviratot küldtek, amelynek tartalmazta a legszigorúbban titkolják.

Az alkirály ma délelőtt tartott tanácsulésen foglalkozott a békekövetek táviratával, amely hír szerint a tárgyalások újrafelvétele tekintetében tartalmaz javaslatokat.

Bombay, augusztus 15. A nacionalista kongresszus végrehajtó bizottsága felhatalmazta Vallabhait, a kongresszus elnökét, hogy a végrehajtó bizottság nevében önállóan cselekedjék minden olyan esetben, mikor valami nem várt kritikus helyzet lehetetlenné teszi, hogy a bizottságot összehívják. Egy másik elfogadott határozati javaslat kimondja, hogy Gandhinak a kerekasztal-konferenciáról való távolmaradása nem jelenti a Delhiben létrejött megegyezés felmondását. A határozati javaslat felszólítja a kongresszus tagjait és a kongresszus minden szervezetét, hogy a delhi határozatokat tartásuk be.

Kutatási tömegláz Bécsben egy elveszett gyöngyvakék miatt

40.000 sillinget kap a szerencsés megtaláló

Bécs, augusztus 15. Néhány nappal ezelőtt rejtélyes körülmények között eltűnt egy értékes gyöngyvakék. A károsult Reitzes bárónő, a bécsi előkelő társaságok ismert tagja. Mindeddig nem került meg a gyöngyvakék, amelynek értéke 400.000 silling. Van egy osztrák törvény, amely szerint a megtaláló az elveszett tárgy értékének 10 százalékát kapja. Ez a tisztáz-

alékos jutalom abban az esetben illeti a megtalálót, ha az értékes tárgy biztosítva volt; a jutalom a biztosító társaság által megállapított értékhez igazodik. Ilyen körülmények között akár akarja, akár nem, megvonzozza sillinget kellene majd kifizetnie Reitzes bárónőnek a szerencsés megtaláló kezéhez, ha ugyan csakugyan előkerül a nyakék.

Rohamosan közeledik

Főnyeremény: 1.000.000 Lei
 Közel 2000 nyeremény,
 2.700.000 - lei értékben

Siessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lej egy sorsjegy ára 100 lei!

Postai megrendelésnél az utánvételezési és portóköltéssel együtt is csak 100 lej egy sorsjegy.

Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorsjátékintézősége Cluj, Piata Unirii 20.

Amióta nyilvánosságra került, hogy a megtaláló 40.000 silling jutalomban részesül, valóságos kutatási láz ejtette hatalmába a bécsieket. Reitzes bárónőnek Dublingben van villája. A villa körül egész nap emberek tanyáznak, akik mindenféle keresik az elveszett gyöngyvakéket, amely a bárónő szerint 110 igazgyöngyből áll és 80 centiméter hosszú. Ezek a szenvedélyes nyakékkutatók bebujnak a csatornába is a döblingi villa környékén minden elképzelhető zugot átkutatnak és akadnak tömegesen olyanok is, akik a villába való bebocsátatásukat kérik, mert ott akarják keresni a nyakéket. A bárónő személyzete heves közellharcot vív a szenvedélyes kutatókkal és senkit sem enged be a villába, mert a bárónő attól tart, hogy esetleg a nyakékkutatók buzgósga egy újabb ékszer eltűnésébe kerül.

A bárónőnek fogalma sincs, hogyan tűnhetett el a villájából az ékszer. Nem tud pontosan visszaemlékezni, hogy mikor volt rajta utoljára a nagyértékű gyöngyvakék. Valószínűnek látszik az a feltevése is, hogy a gyöngyvakéket egyszerűen ellopták és a tolvaj már valahol Párizsban vagy Londonban jár. Ebben az esetben kárba vész a buzgó gyöngykeresők munkája, akik ügyességükkel 40.000 sillinget akarnak keresni.

II. Károly király a konstancai tengerésznapon

Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). A szombati tengerész-nap imponáló külsőségek között zajlott le Konstancában. Az ünnepségeken megjelent az uralkodó, Mária anyakirályné, Mihály vajda, Miklós herceg, Mária joszuszáv királyné, a teljes királyi udvartartás és a kormány hivatalban levő tagjai. Az ünnepséget a tengerészcsapatok szárazföldi és tengeri gyakorlatai tarkították.

Pont déli 12 órakor a király-himnusz hagja mellett tengerre bocsátották az új román hadihajót, amely a „Constanta” nevet kapta. A hajót Olaszországban készítették. Az ünnepség után a királyi család visszautazott Bukarestbe, míg Károly király egyenesen Szovátra indult.

Kigyulladt a nagyvárad üvegyár épülete

Oradea-Nagyvárad, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Pénteken a késő esti órákban könnyen végzetessé válható tüzkatasztrófa kavarta fel Nagyvárad éjszakai csendjét. A Derby-cipőgyár épületében elhelyezett üzemén kívülálló üvegyár kigyulladt és a csakhamar közelelépő tüzoltóságna tudható be, hogy a tűz nem öltött katasztrófális méreteket.

Az üvegyárnak üzemén kívülálló épületét a vállalat most üvegraktárnak használja. Valószínűleg a tárolási munkálatok közben az egyik munkás eldobta cigarettáját és attól foghatott tüzet az épület.

A tüzoltóság a üzet másfél óra alatt lokalizálta. A tüzeset Nagyváradon azért kellett pánikot, mert a Derby-cipőgyár épületében egész sereg üzlethelyiség van, amelyeknek tulajdonosai lakásaikról rohantak a helyszínre. Szerencsés nagyobb kár nem történt és az üvegyár által szenvedett kár is egészen minimális.

Éhségs trájkot kezdtek a rossz koszt miatt az elkülönített leprásbetegek

Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Különös zavargások híre érkezett el szombaton a fővárosba. Tudni kell, hogy a regátbéli leprásbetegeket a moldvai Lipisesti községben különítették el a világtól, ahol a szerencsétlen betegek ellátásáról az állam gondoskodik. Ugy látszik azonban, hogy ez a gondoskodás nem tulságosan atyai, mert leprásbetegek már nem először tiltakoznak a rossz koszt és durva bánásmód ellen, amelyben apolók részeseit. A leprások tegnap éhségsztrájkot proklamáltak. A leprások táborának vezetősége karhatalmat kért, hogy a betegekét megrendszabályozza. A fegyveres csendőrség végül megfélemlítette a leprásokat, akik jobb koszt és bánásmód reményében elfogadták az ételeket. A bukaresti lapok élesen támadják a kormányt, hogy nem törődik a társadalomnak e szerencsétlen száműzöttjeivel.

Drákhoz

Kilencven helyreállít

London, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). A szombati tengerész-nap imponáló külsőségek között zajlott le Konstancában. Az ünnepségeken megjelent az uralkodó, Mária anyakirályné, Mihály vajda, Miklós herceg, Mária joszuszáv királyné, a teljes királyi udvartartás és a kormány hivatalban levő tagjai. Az ünnepséget a tengerészcsapatok szárazföldi és tengeri gyakorlatai tarkították.

Pont déli 12 órakor a király-himnusz hagja mellett tengerre bocsátották az új román hadihajót, amely a „Constanta” nevet kapta. A hajót Olaszországban készítették. Az ünnepség után a királyi család visszautazott Bukarestbe, míg Károly király egyenesen Szovátra indult.

Kigyulladt a nagyvárad üvegyár épülete

Oradea-Nagyvárad, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Pénteken a késő esti órákban könnyen végzetessé válható tüzkatasztrófa kavarta fel Nagyvárad éjszakai csendjét. A Derby-cipőgyár épületében elhelyezett üzemén kívülálló üvegyár kigyulladt és a csakhamar közelelépő tüzoltóságna tudható be, hogy a tűz nem öltött katasztrófális méreteket.

Az üvegyárnak üzemén kívülálló épületét a vállalat most üvegraktárnak használja. Valószínűleg a tárolási munkálatok közben az egyik munkás eldobta cigarettáját és attól foghatott tüzet az épület.

Kigyulladt a nagyvárad üvegyár épülete

Oradea-Nagyvárad, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Pénteken a késő esti órákban könnyen végzetessé válható tüzkatasztrófa kavarta fel Nagyvárad éjszakai csendjét. A Derby-cipőgyár épületében elhelyezett üzemén kívülálló üvegyár kigyulladt és a csakhamar közelelépő tüzoltóságna tudható be, hogy a tűz nem öltött katasztrófális méreteket.

Az üvegyárnak üzemén kívülálló épületét a vállalat most üvegraktárnak használja. Valószínűleg a tárolási munkálatok közben az egyik munkás eldobta cigarettáját és attól foghatott tüzet az épület.

A tüzoltóság a üzet másfél óra alatt lokalizálta. A tüzeset Nagyváradon azért kellett pánikot, mert a Derby-cipőgyár épületében egész sereg üzlethelyiség van, amelyeknek tulajdonosai lakásaikról rohantak a helyszínre. Szerencsés nagyobb kár nem történt és az üvegyár által szenvedett kár is egészen minimális.

Éhségs trájkot kezdtek a rossz koszt miatt az elkülönített leprásbetegek

Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Különös zavargások híre érkezett el szombaton a fővárosba. Tudni kell, hogy a regátbéli leprásbetegeket a moldvai Lipisesti községben különítették el a világtól, ahol a szerencsétlen betegek ellátásáról az állam gondoskodik. Ugy látszik azonban, hogy ez a gondoskodás nem tulságosan atyai, mert leprásbetegek már nem először tiltakoznak a rossz koszt és durva bánásmód ellen, amelyben apolók részeseit. A leprások tegnap éhségsztrájkot proklamáltak. A leprások táborának vezetősége karhatalmat kért, hogy a betegekét megrendszabályozza. A fegyveres csendőrség végül megfélemlítette a leprásokat, akik jobb koszt és bánásmód reményében elfogadták az ételeket. A bukaresti lapok élesen támadják a kormányt, hogy nem törődik a társadalomnak e szerencsétlen száműzöttjeivel.

ZSI

Vá
 uje

K
 RAJ

jav
 letn
 Uj
 az
 fog
 és
 vas

Drákói szigorúságu rendszabályokat hoz javaslatba az angol takarékosági bizottság

Kilencvenhat millió font megtakarítására van szükség az angol pénzügyi egyensúly helyreállításához. Macdonald ismét felkeresi Stimsont? A munkanélküli segélyezés csökkentése könnyen megbuktathatja Macdonaldot

London, augusztus 15. Hét szabadságon lévő miniszter kapott meghívót a szerdai minisztertanácsra, amely a takarékosági bizottság javaslatai felett hivatott dönteni. Az a tény, hogy Macdonald a Lossiemouthi hosszú utat pusztán egy-két napi tartózkodás miatt tette meg, sok találgatásra adott okot. Nem tartják kizártnak, hogy a miniszterelnök ismét felkeresi a még mindig Skóciában tartózkodó Stimson amerikai külügyminisztert, akivel esetleg pénzügyi kérdésekről tárgyalna.

Az Evening News szerint a szerdai minisztertanácsban szóba kerülő javaslatok a következők lesznek:

7—10 százalékgig terjedő adók a munkabérekre és fizetésekre; a fixkamatot az értékpapírok megadóztatása. Az államkösszönök önkéntes konverziója. Szó van a vigalmi adók felemeléséről. Azt hiszik, hogy a kinestári hivatal elsősorban a költségvetés egyensúlyának biztosítására szükséges összeget határozza meg és azt az egyenlő teherviselés elve alapján szétosztja.

Egyébként az angol politikai életet teljesen felkavarta a takarékosági bizottság jelentése, melynek Sir George May elnöke alatt az angol gazdasági élet két legkiválóbb reprezentánsa volt a tagja.

A bizottság 96,578.000 font megtakarítását hozta javaslatba a legkülönbözőbb költségvetési tételeknél. A nagyobb angol lapok, így a Times és a Daily Telegraph, szívesen közlik a bizottság jelentését.

A bizottság jelentése drákói rendszabályokat hoz javaslatba. Hangsúlyozza, hogy az áldozatok meghozatalánál nem lehet kivételeket tenni és a takarékoság elvének alkalmazását semmiféle politikai opportunizmus; nagy összegeket felemészítő, de hasznot nem hajtó kiadásokat kíméletlenül meg kell szüntetni, különben az egész takarékosági mozgalom csekély, vagy semmi eredménnyel sem fog járni. Itt, természetesen, a munkáspártnak a maga szélső baloldali

frakciójától való aggodalmáról van szó, amely Macdonald mérsékelt irányát már több ízben elgáncsolással fenyegette, amikor a tulságba vitt szociális kiadások csökkentésének kérdése előkeült.

A továbbiakban a jelentés élesen kikel a hiányok eltüntetését célzó, vég nélküli kölcsönzés ellen és azt, mint a nemzet gazdasági életével szemben elkövetett egyik legnagyobb bünt bélyeg-

„Le kell szállítani a nemzet minden osztályához tartozók jövedelmistandardját”

Megoldásnak a bizottság azt ajánlja, hogy egy round leszállítás folyamata induljon meg a nemzet minden osztályához tartozóknak jövedelmi standard-jában. Az állami tisztviselőknek és nyugdíjasoknak is részt kell venni az általános fizetés-csökkentésben, de a bizottság határozottan tiltakozik az ellen a gondolat ellen, hogy a leszállítás csak az állami fizetésből élő osztályokat érje.

zi meg. Nehéz megoldást keresni az adók emelésénél.

Az angol adózópolgár terhei már valóban elérték a legfelsőbb határt.

A fejkvóta a legutóbbi kimutatás szerint 16 fonton felül van.

A bizottság szerint Anglia pénzügyi helyzete ilyen súlyos csak a háború éveiben volt, de most olyan források is kimerültek, amelyek a háború alatt a nemzet rendelkezésére állottak.

A javaslat szerint az 1932. évre várható költségvetési hiány 120 millió font körül lesz. Még a tervbevetett 96 milliós megtakarítással is fenn fog maradni tehát 20—30 millió közötti deficit, ami a további leszállításokat elkerülhetlenné teszi, még ha a kormány a javaslatban ajánlott leszállításokat mind végre tudja is hajtani.

Nem érdektelen ennek a 96 millió fon-

Augusztus 17-én kezdi meg működését a román garanciabank

Kijelölték az alapszabályok megszerkesztésére alakult bizottság tagjait. A Banca Naționala komünükéje a Bankszindikátus megalakításáról

Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). A garanciabankszindikátus megalakulásáról szóló hivatalos kommunikét a Banca Nationala ma hozta sajtó útján nyilvánosságra. A bankvezérek szombat délelőtti ülésén történt meg a végleges megegyezés a bankok között a szindikátus megalakítására vonatkozólag. A nagyfontosságú értekezleten a Banca Nationala részéről Kiriacescu alkormányzó, Buzdugan és Costin Voinescu igazgatók, a Banca Romaneasca-tól Stefanescu és Stelescu igazgatók, a Banca Marmaroschtól Söpkéz, a Banca Moldoveitől Zichermann, a Banca Crissovlonitól Vikkin igazgatók vettek részt. és ők írták alá a szindikátus megalakításáról szóló jegyzőkönyvet.

A szombat délelőtti gyűlésen, mely történelmi nevezetességű eseménynek tekintethető az ország gazdasági életében, megállapították a bankszindikátus működésének irányelveit. A bankszindikátus igazgatóságában minden résztvevő bank egy tagot delegál, az igazgatótanács elnöke a Banca Nationala delegátusa lesz. Az alapszabályok megszerkesztésére ugyan csak a bankok egy-egy delegátusából álló bizottságot küldtek ki. Még a mai napig sem történt döntés afelől, hogy a szindikátus alaptőkejegyzésében milyen arányban vállalnak részesedést a nagybankok, az értekezlet azonban megállapította, hogy az egyes bankoknak a szindikátusban érvényesíthető jogai az alaptőkejegyzéssel lesznek arányban. A szombati értekezlet határozatai közül még csak az került nyilvánosságra, hogy kölcsönigénylés esetén a kölcsönt igénylő bank delegátusa nem vehet részt a szindikátus ülésén.

A Banca Nationalának a bankszindikátus megalakításáról szóló hivatalos kommunikéje egyébként a következő: „Ma a Banca Nationala hivatalában értekezletre gyűlt össze a Banca Nationala, a Banca Romaneasca, a Banca Moldovei, a Banca Marmarosch, a Banca Crissovloni delegátusai és elhatározták a román bankok szindikátusának megalakítását. A bankszindikátus augusztus 17-én kezdi meg működését.

A szükszavu kommuniké semmit nem mond az alaptőkejegyzés arányáról, a melyről csak hétfőn lehet tisztá képet nyerni, mert a bankok mai igazgatósági üléseiken fognak határozni a részvényjegyzés felől. Az értekezlet tanácskozásai során felmerült az a terv is, hogy a Banca Nationala által garantált egymil-

liárdos alapon kívül a bankok szindikátusa előnyös feltételű külföldi kölcsönre vonatkozólag kezd meg rövidesen tárgyalásait.

A bankszindikátus megalakítását a fő-

Csodálatos, szinte megfoghatatlan az a hatalmas gyógyulási eredmény amelyet a gyomor, vese, epe és hólyagbetegségeknek elérhetünk a hírneves

paptamási „LITHYNIA”

ásványvíz fogyasztása által. ÜDIT! GYÓGYIT. Kapható mindenütt.

tos megtakarításnak néhány adata:

A legnagyobb tétel: 66,500.000 font a munkanélküliek biztosítására adott állami segélyből esik el.

Belpolitikai szempontból természetesen ennek a tételnek van a legnagyobb jelentősége és ez egymaga megpecsételheti a Macdonald-kormány sorsát a jelentős parlamenti tárgyalásokkor, amire októberben feltétlenül sor kerül. Az ezután következő hatalmas tétel a tanügyi kiadásoknál található: 13,600.000 font. A kultuszkiadások túlzott emelése már a munkáskormány hivatalbelépése óta állandó vitatárgya volt az angol parlamentben. Ezeknek a költségeknek leszállításánál a kormány aligha fog nagyobb ellenállást kifejteni. A további, várható leszállításoknál a jelentős kiemelt katonai nyugdíjak revízióját, a légügyi minisztérium átszervezését, az utalaj teljes megszüntetését és az állami házipolitikai program redukálását.

került, hogy a meg utalomban részeseül, z ejtette hatalmába óarónékné Dubling-lla körül egész nap ík mindenféle kere-nyakéket, amely a gazgyöngyből áll és Ezek a szenvedélyes ak a csatornába is ékén minden elkép- nak és akadnak tá- kik a villába való ík, mert ott akarják bárónó személyzete a szenvedélyes kuta- enged be a villába, tart, hogy esetleg a sága egy újabb ek-

a sines, hogyan tün- az ékszer. Nem tud enni, hogy mikor volt nagyértékű gyöngy- látszik az a felte- nyakéket egyszerűen már valahol Párizs- jár. Ebben az eset- ző gyöngykeresők égűkkel 40.000 sillin-

y király ncaifen- napon

1. augusztus 15. (Az ól). A szombati ten- lő külsőségek között an. Az ünnepségekn é. Mária anyakirály- líklos herceg, Mária teljes királyi udvar- hivatalban levő tag- a tengerészcsapatok ri gyakorlatai tarki-

kor a király-himnusz terre bocsátották az amely a „Constanta” t Olaszországban ké- ségek után a királyi t Bukarestbe, míg enesen Szóvátára in-

t a nagy- ivesgyár lete

1. augusztus 15. (Az ól). Pénteken a késő en végzettség válható rta fel Nagyvárad éj- Derby-cipőgyár épüle- emen kívülálló üveg- a csakhamar közbe- udható be, hogy a tűz ofális méreteket.

üzemen kívülálló épít- üvegraktárnak hasz- a tárolási munkála- munkás eldobta cigá- hatott tüzet az épület- et másfél óra alatt lo- Nagyváradon azért rt a Derby-cipőgyár reg üzlethelyiség van- nosai lakásaikról ro- re. Szerencsére na- tént és az üvegyár is egészen minimális.

ot kezdtek a miatt az el- prásbetegek

1. augusztus 15. (Az ól). Különös zavargá- szombaton a főváros- y a regátbléi leprás- Lipisesti községben ágától, ahol a szeren- tásáról az állam gon- k azonban, hogy ez a lságosan atyai, mert nem először tilta- t és durva bánásmód ík részesítik. A lep- trájkat proklamáltak. nak vezetősége kar- a betegeket meg- fegyveres csendőrség te a leprásokat, akik smód reményében el- t. A bukaresti lapok kormányt, hogy nem mnak e szerencsétlen

ZSIDÓK!

Váltsátok meg az újévi üdvözléteket a

KEREN KAJEMETH

javára. Az üdvözlétegváltások az Uj Keletben és az Uj Korban fognak megjelenni és minden zsidó olvasni fogja.

Lőrinczy menekülése közben jótanácsokat adott ismerőseinek

A Corso mozgó igazgatójától szökése napján ötezer lejt vett kölcsön. Hétfőn kezdi meg az ügyesség a vizsgálatot Lőrinczy szélhámoságainak ügyében

Cluj-Kolozsvár, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Lőrinczy-ügy nyomozásában két napos szünet állt be azzal, hogy a rendőrségi nyomozás befejezése után az aktákat áttették az ügyészséghez. A hatalmas anyag át tanulmányozásához idő kell és így az ügyészségi vizsgálat csak hétfőtől kezdve fogja megkezdését, hogy fényt vessen a Lőrinczy-ügy homályában maradt részleteire. Lőrinczyről még mindig semmi hír nem érkezett és családja is hiába próbál meg minden erőfeszítést, hogy az elmenekült szélhámos nyomára bukkanjon. Még arról sem érkezett kimerítő helyszíni jelentés, hogy Lőrinczy valóban átszökött-e Oroszországba. Lehetséges, hogy Lőrinczynek arra is volt ideje azalatt a három nap alatt, míg a hatóságok nem keresték, hogy Sorocába utazzék és a rendőrséghez juttassa azt a levelet, amelynek alapján a sorocai rendőrség beszámolt Oroszországba való szökéséről. Így még az is megtörténhetik, hogy Lőrinczy, aki mint a nyomozás megállapította, több, mint százezer lejt vitt magával, még mindig Erdélyben bujdosik.

Egy újabb károsult

A szombati napon egyébként újabb károsultja jelentkezett Lőrinczynek. A Corso-mozgó igazgatója jelentette be, hogy Lőrinczy a múlt hét csütörtökjén 28 ezer lejt kért tőle kölcsön. Az igazgató teljes bizalommal átadta volna a teljes összeget, azonban nem volt csak ötezer leje, amit készségesen kölcsön adott Lőrinczynek. A szökött bankigaz-

városi lapok, pártállásuktól függetlenül, a legmelegebben fogadták és mindegyik lap kihangsúlyozta a bankszindikátusnak a román pénzügyi életben való nagy szerepét.

gatóval kapcsolatban most is különböző hírek vannak forgalomban: egyesek az elmúlt vasárnapon látni vélték Kolozsváron, sőt állítólag a Petőfi utcán egy ismerőset udvariasan üdvözölték.

Érdekes, hogy csütörtökön, leleplezésének napján Lőrinczy több helyen fordult meg és mindenütt a legnagyobb lelki nyugalommal beszélt édesanyjához való utazásáról. Így mondja ezt Lenghel dr. is, aki azt állítja, hogy Lőrinczy semmiféle izgatottságot nem fedezett fel, amikor csütörtökön délután nála járt. Csütörtökön éjjel két kolozsvári kereskedő Székelykoecsárdon találkozott a szökésben levő Lőrinczyvel.

— Karonfogott bennünket a perronon — mondja az egyik kereskedő — és a hitelviszonyokról beszélgettünk. Néhány érdekes esetet mesélt a gazdasági krízisről, de ő maga vidámnak és gondtalannak látszott. Kijelentette, hogy nagyon örül a szabadságának és szeretné látni édesanyját. Mikor a vonat elindult, elkisértük fülkéjéig és Lőrinczy intezett nekünk a mozgó vonatról: „Ne adjanak senkinek sem kölcsön és ne írjanak alá senkinek váltót!”

Tehát Lőrinczy ugyanakkor, midőn millió szélhámoságai elől menekült, még tanácsokat is tudott adni ismerőseinek.

Ez a felsőbbes nyugalom még különösebbé teszi ennek a furcsa embernek az alakját.

PALYÁZAT

A tárgy-muresi izr. hitközség kiegészítő imaháza a nagyünnepekre egy gyakorlott, vallásos, jóhangu 7000 előimádkozót keres. Ajánlatok legkésőbb aug. 20-ig küldendők fenti címre. Tg.-Mures 1931. augusztus 9.

Templomgondnokság.

Munkács tanulsága

Írta: Dr. Jordán Victor

A csehországi parlament zsidó képviselőinek fáradozására a munkácsi héber gimnázium teljesen egyenrangúvá lett az állami gimnáziumokkal. Vajjon az erdélyi zsidó képviselők napirend tartják-e az erdélyi héber gimnázium ügyét? (Uj Kor, 1931. augusztus 8).

A szeptemberben kezdődő új iskolaévvél nyílik meg a munkácsi héber gimnázium legfelsőbb osztálya is, a nyolcadik s ezzel az intézet kiépítése befejezést nyert. Időszelű ezért az iskolával foglalkozni és tanulságos lesz az összehasonlítás az erdélyi állapotokkal.

1.

A munkácsi gimnázium épülete a világháború okozta változásoknak köszönhetően létesítését, miként az itteniek. Kárpátországi és Erdély zsidóságának ugyanaz az állami nyelv volt az anyanyelve és mindkettőt egyformán sujtotta a turáni örökség: Trennungsorthodoxia, pseudochasidizmus, asszimiláció, amik itt is, ott is megakadályozták a zsidó erők összefoglalását egy erős szervezetbe, megszűntették a zsidóság horizontját. Szerencsére úgy ott, mint itt, élt már akkor egy lelkes intellektuel csapat, akik a budapesti Makkabeában nevelődtek száz százalékos zsidókká és bele voltak kapcsolódva a zsidó nép egészébe, úgy, hogy ezen területek zsidóságának jövőjét az össz zsidóság jövőjének egyedül helyes szemszögéből ítélték meg. Vonatkozott az első sorban a nevelés és oktatás akuttá vált kérdéseire.

2.

A fő probléma, amelyre önmaguknak feleletet kellett adniok, a következő volt. Mindkét területen, amelyek ugyanazon államhoz tartoztak, az előző 50 év alatt a zsidó intelligencia gyermekeit az állam többségi lakosságának nyelvén és szellemében tanította. Zsidó kultúra nélkül, a hébert csak értelmetlenül olvasni tudva nőtt fel két generáció, amely ezen nevelés következtében leszáradt a zsidó népfajáról. Zsidósága a hitközségi formalitások, emetkezési intézmények, alamizna osztogatások atavisztikus keretei közé zsugorodott. Új államokba kebelezve 1919-ben az autoemancipáltak kis gárdája nem nézhetett tétlenül, hogy a harmadik nemzedék folytassa a zsidóságtól való teljes elszakadást utját, vagyis hogy zsidótlannul, csakis az új állam többségi lakosságának nyelvén és szellemében nőjön fel, hanem elhatározta, hogy visszavezeti az új nemzedéket a zsidósághoz, mepróbálja visszaadni nekik őseiknek másutt már újjáéledt nyelvét és kulturáját, mellette pedig lehetővé tenni az új állami nyelv elsajátítását. Vizsgáljuk meg, hogy most, 13 év elteltével mit eredményezett ez a kísérlet a két, egymással analog területen.

3.

A kísérlet eredménye Kárpátországi gimnázium 250 növendéke mindegyikének anyanyelve a héber, héberül beszélnek otthon és az uccán, héberül leveleznek egy mással és a palesztinai, lengyelországi gimnázistákkal, gyönyörrel olvassák a bibliát a profétákat, a midrást az ó- és új héber irodalom és kultúra termékeit, megértik és átélnek vallás-nemzeti ünnepeink jelentőségét, mindnyájukat áthatja a nagy hivatás: munkás tagja, chaluca lenni nekik és nyelvük, őshazájuk és kulturájuk most folyó renaissance-ének, a gálutban maradónak egybefornni az Ereccel és azoknak közülük, akik majd az Erebben élnek, példálval szolgálják a chuc-láareci testvéreknek. E mellett a miniszteri inspektorok jelentése szerint az intézetben minden növendék perfektül elsajátította az állam hivatalos nyelvét és megtanult az iskolában németül és angolul is. A munkácsi zsidó gimnázium növendékei úgy kerülnek ki az iskolából, hogy zsidó kulturembereként megállhatják a helyüket az élet minden viszonytárgya közepe, az Erebben és a gálutban egyaránt.

4.

Erdélyben a kísérlet eredménye nem ugyanaz. A kolozsvári zsidó gimnázium alig néhány évig élt, a temesvári és váradai pedig távol áll attól, hogy a munkácsihoz hasonlóan elmondhassa magáról: növendékeinket vértetben bocsátjuk az élet és az asszimiláció elnyelésével fenyegető vízre, visszaadva őket népüknek és visszaadva nekik nyelvüket, kulturájukat, mint egész emberek és egész zsidók hagyják el intézetünket. Igaz, Temesvárt és Váradon

12 éve maturálnak már növendékek, Munkácsra pedig csak most lesz az első érettségi. De a 12 évben végzetek között egyetlenegy sincs, aki az intézetben a héber beszédet elsajátította, a zsidó tudást megszerzte volna és az állam nyelvén, meg más idegen nyelveken sem éri el az eredmény a munkácsiét. A temesvári és váradai zsidó gimnáziumok javára csak az írható, ami a háború előtti zsidó középiskoláknak szintén egyedül érdeme volt az államiak fölött: a zsidó tanulóknak nincsenek ott antiszemita légkörben...

5.

Mi ennek az eredménykülönbségnek az oka? Miért sikerült Munkácsot a célt elérni és Kolozsvárt, Temesvárt nem, amikor pedig az előfeltételek ott ép oly kedvezőek — indolencia, ellenszenv sok szülő részéről, új nyelvek nehézsége, hatóságai rosszakarat, súlyos gazdasági viszonyok, felekezeti pártgyűlölet, személyeskedések, stb. — s a mozgató erők, úgy aktív, mint passzív irányban, ugyanazok voltak, mint itt.

6.

Az eredménykülönbségének oka az alkalmazott iskolafelépítési rendszer különbségében rejlik. Munkácsot is meg lehetett volna az imperium, és tannyelv-változások egyszerre nyitni a teljes 8 osztályú zsidó középiskolát, mert ott is voltak az állami gimnáziumból kimaradt minden osztályú növendékek, ott is volt elég állású veszített zsidó tanár. Az alapítók azonban tudták, hogy ezen az uton, ezzel az előző állami nyelvben és nem a zsidó reneszánsz szellemében, felnőtt

tanuló- és tanító anyaggal lehetetlen elérni a kitűzött célt. Ezért nem hagyták magukat belesodorni a rögtöni középiskola létesítésébe, hanem megkezdték az alapok lerakását. Munkácsot és más városokban héber óvodákat nyitottak meg, amelyekben kevésszámú gyereket nevelt a héber óvónő. A kicsinyek itt egy-két év alatt játszva sajátították a héber beszédet. És amikor az első, óvodát végzett turnus már folyékonyan beszélt a nyelvet, akkor felállították részükre az elemi iskola első osztályát, aztán vitték őket felfelé, minden következő évben egy-egy újabb osztályt nyitva meg. Ez az első turnus jön most a gimnázium nyolcadik osztályába. A második és következő turnusok szintén ezt az utat követik: héber (később hozzá az új állami nyelv is) óvodán és elemi át a gimnáziumba.

Ezzel a fokozatos, organikus kiépítéssel érték el azt Munkácsot, hogy a tanulók az első iskola évtől kezdve tudták a tannyelvet, hogy volt idő és mód megfelelő tanerők szukcesszív beállítására, az épületek és taneszközök nagyobbitására. Ennek köszönhető, hogy a szkeptikus szülők évről-évre jobban meggyőződhetek az új zsidó oktatás lehetőségéről és helyességéről, ami legyőzte aztán a vallási és az asszimilációs fanatikusságnak ellenállását is. És ez győzte meg a hatóságokat is arról, hogy az új zsidó iskola nem eszköz a letűnt korszakkal való érzelmi kapcsolat fenntartására, sem pedig átmenet az új állam többségi nemzetéhez való asszimilációba, hanem az új állam többi népeivel hasonlóan saját nyelvén és kulturájában élni akaró új zsidóság megnyilvánulása.

Erdélyben a zsidó középiskolák létesítésénél nem követték ezt az egyedül helyes és más országokban kipróbált, bevált módszert — Palesztina, Lengyelország, stb. héber iskolarendszere így épült fel —, hanem egy csapásra akartak mindent

megcsinálni és egyszerre nyitottak meg egy nyolcosztályú középiskolát. Így szükség szerűen beálltak mindazon következő tények — tannyelv nem tudás, megfelelő tanerők hiánya, hatóságok gyanuja, stb. —, amelyek Kolozsvárt az iskola összeomlására vezettek (az ottani zsidóság áldozatkészségének hiánya adta meg a kegyelemföfést). Temesvárt és Váradon pedig meg sem közelítik a célt, a zsidóság nyelvi és kulturális reneszánszában való nevelést.

Kárpát-Rusziában a zsidó vezetők fáradozása az iskolaügy körül oda irányult, hogy alkalmas tanerők beállításával és a szükséges anyagi eszközök felhozásával, a zsidó erők koncentrációjával lehetővé váljék minden évben egy-egy további osztály kiépítése. Az így szervezett hatóságokat életképességéről, a zsidóság nemzeti életakarásáról és most, 12 év után, betetőzésül, amikor a nyolcadik osztály is megnyílik, joggal követelték és kapták meg a zsidó képviselők a zsidó gimnázium részére a teljes egyenrangúságot az állami intézetekkel. Erdély zsidó képviselői ennek az egyenrangúságnak, állami szubvenciónak elnyerésére helyezték a lefolyt 12 évben a főszűrt, erre irányult az iskolaügyért folytatott tevékenységük és nem fordítottak figyelmet arra, hogy valóban megfelelnek-e az iskolák a célnak; nem építették organikus fel a héber iskolarendszert — ezért volt meddő küzdelmük a parlamentben az iskolák egyenrangúságáért, ezért nem szolgálják a zsidó reneszánszot az iskolák.

7.

Munkács tanulsága: csakis organikus, 14 év alatt (óvoda 2, elemi 4, gimnázium 8) építhető fel a héber iskolarendszer. Építse ki Kolozsvár a következő 14 év alatt Munkács példájára organikus, az első erdélyi héber középiskolát!

Ahogy egy francia látja a német nyomort

Németországban láthatatlan a nyomor, a munkanélküliek jól öltöznek s az éttermek zsufolásig tömve vannak

G. de Cornell francia riporter szenzációs feljegyzései a válság Németországról

Párizs, augusztus 15. G. de Cornell francia riporter beutazta Németországot, hogy a német válságról tájékoztassa a francia közvéleményt. A legizgalmasabb problémáról, a munkanélküliségről a következőket jegyzi fel:

Nagyon sokat kell az embernek Németországban ide-oda utazgatni, hogy észrevegye azokat a szomorú dolgokat, amelyek ezt az Európa térszerepére medve alakban ráfektető birodalmat emésztik és marcangolják. Mainzról egészen a Ruhr torkolatáig a munkanélküliek tömegei napfűrdőnek a Rajna-parton... Ennél jobbat talán nem is tehetnének.

Hol a nyomor?

— Ou la misère? ... hol a nyomor, kérdezik a franciák és a németek maguk is bevallják, hogy a nyomor láthatatlan. Az asszonyok finoman, izlésesen és sikkeltöltözködnek. A férfiak is „németesen” elegánsak. A munkások majdnem semmiben sem különböznek a polgártól... Éttermek és kávéházak tömve vannak és azt lehetne mondani, hogy több az autó, mint a gyalogjáró. Berlinben ez nem így van, de nyugaton, Mannheimól Heidelbergig, Frankfurtól Kölnig, Düsseldorfig, Duisburg—Ruhrortig, sőt Essenig az a látás, hogy nagyobb jólét van, mint odaát a gazdag Franciaországban, mert ott nem látni ilyen elegáns embereket, ott a kenyér a főétel és nem esznek annyi húst, mint

a német éttermekben és háztartásokban. Egész Németországban az utak újra makadamoza, a házak előtti térség gyönyörű virágágyakkal teleültetve, városligetek, parkok, paloták mindenütt, Berlinben a hárommillió lakosnál is többet számláló nagy agglomerátumban, a kispolgárok egy mással versengenek a tisztaságban, csinoságban és kedvességben. Mindenütt az élet... és a színek tarka összevisszasága.

Hol itt a nyomor?

Mindenütt a technika legnagyobb vívmányai. Mindenütt a legremekesebb épületek. Jól szellőzött, világos, tágas munkások lakások. Az arcára van írva minden németnek: „Mi nagy nép vagyunk, szorgalmasak és dolgozók, nekünk jogunk van egy nagystílű, kényelmesen berendezett életre!”

A két egyenlőtlen rész

A német népet azonban ma két egyenlőtlen részre lehet osztani. Az egyik rész a nagy adók dacára megtudja tartani a kényelmes jó életstandardot. A másik rész pedig megőrzi a — látászatot. A kettő közt van a polgárság, a munkanélküliek milliói és a redukált jövedelmi munkásság, melyet tönkretesz az infláció s az adó.

Az igazi nyomor itt rejtőzik.

Imitt-amott a lézengők. Frankfurtban egy előkelő étteremben, ahol bankárok és kereskedők ebédelnek, egy szinte a leg-tökéletesebb eleganciáig jól öltözött ur-

ember ceruzákat és töltőtollakat kínál eladásra, az infláció áldozata. Düsseldorfban, egy újságáros bódé előtt délelőtt tíz óra körül négy öreg munkás kesereg:

— Lehet, hogy mi ez életben talán már soha többé nem jutunk munkához!

Duisburg — Ruhrortban a jövedelem-nélküliek kivonultak a városi legelőre — állat már úgy sincs, hogy legeljen — deszkából barakkokat építettek és most ott laknak. A városban pedig üresen állnak az épületek. A hivatal előtt, ahol a munkanélküliek naponta le kell bélyegeztetniük a munkakönyvüket, a kerékpárok hosszú sora vár, míg gazdája az irodában végez. Van olyan munkanélküli is, aki motorbiciklin érkezik. Nem kell azt hinni, hogy ezek a munkanélküliek rongyosak... Nagyon is jól öltözöttek és feltétlenül tiszták.

„Most még nem jöhetnek”...

A munkanélküliek segélye sehol sem kevesebb heti márkánál. Ennyit kapnak a nőtlenek. Huszonhat hétig az államtól kapják ezt a segélyt, azután a város veszi őket „nyilvántartásba”. A csábítás annyira elragadja ezeket az embereket, hogy az ellenőrző hivatalok jelentése szerint soknak több munkakönyve is van és délelőtt az egyik, délután a másik könyvvel jelentkeznek és kétszer felveszik a napisegélyt. Ha valakinek például munkát ajánlanak, valami kisebb hivatalfélért, így szabadkozik:

— Most még nem jöhetnek, még van harminckét napig bélyegzési jogosultságom.

— Egy munkanélkülisegélyt élvező takarítónőnek valaki azt az ajánlatot tette, hogy jöjjön hozzá napi két órát dolgozni, kap érte napi egy márkát fizetést, azt felelte:

— Hogyisne, mikor ha semmitsem csinálok, többet kapok!

Minden reggel és minden este kétféle embertömeg találkozik egymással: a dolgozók... és a semmit sem tevők.

— És az előbbiek... Irigyk a nem keresőket. A segélyből élők azonban csöppet sem irigylük azokat, akik dolgoznak.

Autóbusz menetrend

Csucsá—Bucium—Zilah között

INDUL:	ÉRKEZIK:
Csucsáról reggel — — 6.10 perckor	Buciumba — — — — 7.05 perckor
Buciumból reggel — — 7.10 perckor	Zilahra — — — — 8.10 perckor
Zilahról délután — — 1.15 perckor	Buciumba — — — — 2.15 perckor
Buciumból délután — — 2.10 perckor	Csucsára — — — — 3.15 perckor

Csucsán bevárja az összes hajnali vonatokat: Legjobb csatlakozás Zilahról Somleára. Csatlakozás Csucsán a dél-utáni vonatokhoz Cluj felé 3.35. Oradea felé 4.59-kor.

HI

Az UJ KELET
bánsági z
Főszerkesztő
Felelős szerk
Bukares
Hátszegi Ern
Cikkeink utánn
megjelölésé

— Leszerelünk
Az Egyesült All
jövő évi flottafe
pest meg fognak
és egy kis cirká
hajót, hat tenger
rombolót. Az é
dollár lesz.

— Megszüntek
Newyorkból di
tik Santiago de
változás után az
megszüntek s j
lom uralkodik.

— Ma fogja
proklamálni a pa
állítását? London
diplomáciai kö
hogy a király aug
10-ik évforduló
hogy visszatér a
zati rendszerhez.

— BIKSZAD
Karlsbadja. a hu
junius 1-től. Ivó
hidegvíz gyógyin
strandfürdő. Alla
posta, távirtda he
konyha, napi nem
nak kóser vendég
nul küld a Fürd
sad, jud. Sätmar.

— Eljegyzés.
Roth Andor Ora
külön értesítés h

— Örökös emlé
Japánban évezred
teni az 1924. évi
áldozatainak emlé
ványemléket akar
ugy találtak, ho
mulva már teljes
ugy határoztak. h
rendkívül tartós
ják, azt vékony f
gúl a tekerestet a
ges kvarcból kész
üveget légmentes
burkolják, nehog
nagy ünnepeknek
bánál egy templ
nemzedékről-templ
hagyni, hogy ezt
mulva vegyék ma

— Ön hárol lak
házbért. adót, ille
egy zsidó korbá
milliomos lehet!

— Páleszt és sz
kus létre, hogy
kijelentéshassa. Z
nap délelőtt egy
férfi állított be H
a nuchói zsidó té
nőéhez és utalva
jótékonyaságról is
nal átment dolg
utalványt kiállít
elemelt a toalet
amelyben pénz és
nést Herkáné es
azonnal jelentés
Előadta, hogy a
rona készöznz. eg
35.000 cseh koron
volt. A csendőrök
alatt sikerrel járt
háza mögötti kert
fáskát és néhány
dova a nagvérték
pénzt és a karkö
vitte. A zsolnai
nyomozóosztályvá
szakértelem nélkü
személyazonosság
Kusinszky Gusztá
apró lopásokért n
volt. Kusinszky. a
lásu, egybehangzó
hánv hónap óta h
visel és sorra h
ket és jótékony in
kaképtelen rokka
szerint Kusinsz
váltott jegvet és
környékén bujkál.
intézkedést megte

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Leszerelünk! Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok haditengerészetének jövő évi flottafejlesztő programjához képest meg fognak építeni egy új cirkálót és egy kis cirkálót, két repülőgép-anya-hajót, hat tengeralattjárót és egy torpedó rombolót. Az építési költség 130 millió dollár lesz.

— Megszüntek a zavargások Chilében. Newyorkból jelentik: Hivatalosan jelentik Santiago di Chileből, hogy a rezsim-változás után az országban a zavargások megszűntek s jelenleg mindenütt nyugalom uralkodik.

— Ma fogja Sándor jügoszláv király proklamálni a parlamentarizmus visszaállítását? Londonból jelentik: Belgrádi diplomáciai körökben arról beszélnek, hogy a király augusztus 16-án, uralkodása 10-ik évfordulóján proklamálni fogja, hogy visszatér a parlamentáris kormányzati rendszerhez.

— **BIKSZAD-GYÓGYFÜRDŐ.** Erdély Karlsbadja, a burutosok Mekkája nyitva június 1-től. Ivókúra, szénsavas fürdő, hidegvíz gyógyintézet, inhalatórium és strandfürdő. Állandó fürdő- orvos, vasút, posta, táviró helyben. Elsőrendű diétás konyha, napi menzói 160 lejtől. Ort. izr. nak kóser vendéglő. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság, Baia-Băi-sad, jud. Sătmar.

— Eljegyzés. Stern Gizike Alesd és Roth Andor Oradea jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— **Örökös emlékmű.** Tokióból jelentik: Japánban évezredekre meg akarják örökíteni az 1924. évi földrengéskatasztrófa áldozatainak emlékét. Először óriási márványemléket akartak állítani, azonban úgy találták, hogy ez öt-hat évezred múlva már teljesen elpusztulna. Ezért úgy határoztak, hogy az áldozatok neveit rendkívül tartós pergamentrekeresre írják, azt vékony fémlapokra festik, végül a tekercset a fémlapokkal különleges kvareből készült üvegre zárják, az üveget légmentessé teszik és aszbesztbe burkolják, nehogy elégessen, azután nagy ünnepekkel mellett a Kója hegy lábánál egy templom mellett elásásák és nemzedékről-nemzedékre meg fogják hagyni, hogy ezt az üveget nyolcezer év múlva vegyék majd ki mostani helyéről.

— **Ön hárol lekást, holtot iradát, kideh házbért, adót, illetéket, ha fizet száz lejt egy zsidó kórház sorsjegyért, egyszerre milliomos lehet!**

— Pájeszt és szakállt növesztett katolikus létere, hogy a zsidók jótékonyágát kihasználhassa. Zsolnáról jelentik: Tegnap délelőtt egy magas, szakállas-tinces férfi állított be Herzka Anna asszonyhoz, a nuchói zsidó jótékony négyvet elnökéhez és utalványt kért segélyre. A jótékonyágáról ismert uriaszony azonnal átment dolgozószobájába, hogy az utalványt kiállítsa, ezalatt az ismeretlen elemelt a toalettaszalkáról egy táskát, amelyben pénz és ékszerrek voltak. A lo-nást Herzkáné csak este vette észre és azonnal jelentést tett a csendőrségnek. Előadta, hogy a táskában 1500 cseh korona készpénz, egy arany karkötő és egy 35.000 cseh korona értékű igazolványgyors volt. A csendőrök nyomozása néhány óra alatt sikerrel járt, amennyiben a község-háza mögötti kertben megtalálták a készpénzt és a karkötőt a tolvaj magával vitte.

— A zsolnai csendőrpáncsnokság nyomozóosztályának ma már sikerült a szakértelem nélkül dolgozó ékszertolvaj személyazonosságát megállapítani. A neve Kusinszky Gusztáv iglói illetőségű és apró lopásokért már többször büntetve volt. Kusinszky, aki római katolikus vallásu, egybehangzó jelentések szerint néhány hónap óta hosszú szakállt és pájeszt visel és sorra járja a zsidó hitközségeket és jótékony intézményeket, mint munkaképtelen rokkant zsidó. A nyomozás szerint Kusinszky Puchórol Pozsonyba váltott jegvet és valószínűleg Pozsony környékén bujkál. A csendőrség minden intézkedést megtett kézkerítésére.

Megszünik a kolozsvári Opera állandó jellege

Egyesítik a kolozsvári és a bukaresti Operákat

Vándor-Operát akar létesíteni az új kormány, mely a bukaresti és a kolozsvári rossz Operákból egy tökéleteset akar csinálni. Mavrodi vezérfelügyelő semmitmondó, de jelentős nyilatkozata

„A kolozsvári Opera koncesszióját nem kell megszüntetni, mert megszünik az magától is“

Cluj-Kolozsvár, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Néhány nappal ezelőtt az a hír járta be Kolozsvárt, hogy a Román Opera megszünik és az őszi szezonban már nem nyitja ki kapuit. Mondanunk sem kell, hogy Erdély egyetlen operájának megszünése milyen óriási vesztesége lenne kulturális életünknek. Ez az opera, ha nem is állott mindig művészi küldetése magaslátán, mégis régi nagy művészi tradíciók örököse volt, melyből a konjunkturák jobbrafordultával kifejlődhetett volna az a nagy zenekulturális intézmény, amelyre oly nagy szüksége van Erdélynek. A megszünésről szóló hírek az első percekben valószínűleg is látszottak. Az Uj Kelet ismertette annak idején azokat a nehézségeket, amelyek az Opera működése elé tornosultak, annak ellenére, hogy a koncesszionált Opera és Nemzeti Színház bérlői 22 millió évi szubvencióban részesülnek. Az Operában a rossz viszonyok miatt sehogys nem mutatkozott az anyagi kibontakozás lehetősége, bár az igazgatóság az állami koncesszió megfelelő alapot biztosított működéséhez. Így egymást követték a fizetési redukciónok, elbocsátások, amelyek bírói uton folytatódtek. Néhány elbocsátott művész követelését meg is ítélte a bíróság és ez újabb terheket rótt az Operára.

Mavrodi nyilatkozata

Az őszi szezon szerződéses kísérleteit fizetésredukcióval akarta megkezdni az igazgatóság. A művészek azonban kollektív tiltakozásban foglaltak állást a redukción ellen és e pillanatban még egyetlen szerződést sem írtak alá, mert a felajánlott feltételek mellett az Opera tagjai nem hajlandók szerződést kötni. Az igazgatóság és a tavok között folvó tárgyalások során tette azt a kijelentést Pavel Constantin igazgató, hogy az Opera az idén megszünik. A híreket kapcsolatban Leonard Paukerow, az ismert kolozsvári román újságíró megszólaltatta Mavrodi Alexandrut a kultuszminisztérium művészeti vezérfelügyelőjét, akinek nyilatkozatából kiderül, hogy a kormány valóban meg akarja szüntetni az állandó jellegű kolozsvári Operát. Mavrodi nyilatkozata szerint a bukaresti és kolozsvári gyenge operákból egy tökéleteset akarnak összeállítani és ez az egy opera látná el egy a főváros, mint Kolozsvár publikumát.

— Nem költségvetési okok vezettek arra — mondotta Mavrodi —, hogy a ro-

mániai színházakat gyökeresen átszervezik, pusztán csak az a cél, hogy a nagy állami subvenciókat élvező román színházakat magasabb művészi nivóra emeljék. Ami az Operát illeti, az volt az elgondolásom, hogy mindazt, ami a kolozsvári Operában rossz, pótolni lehet azzal, ami a bukaresti Operában jó és megfordítva: a bukaresti Opera hiányosságait a kolozsvári Opera tagjaiból lehet kiegészíteni. Ilyenformán a két gyenge operaelegyüttesből egy minden szempontból magas nivóju operát lehetne megszervezni. Románia zenei kulturáját egy elsőrangú operaszemélyzet kell hogy képviselje, anélkül is inkább, mert a rádió útján a külföld kritikájának is ki vagyunk téve és azért az a meggyőződésem, hogy a hazai zenekultura jó reprezentálása érdekében olyan operaelegyüttesre van szükségünk, mely elsőrendű előadásokat produkáljon.

Mavrodi a két operaelegyüttesnek technikai megoldásáról nem nyilatkozott és arra vonatkozólag, hogy mégis mi történik a kolozsvári Operával, a következőket mondotta:

Kitéró nyilatkozat

— Kolozsvár közönsége a jövőben sem fogja nélkülözni azokat az operaelőadásokat, amelyekben a multban része volt. Az operaelőadások számát az új rendszer csak Bukarestben csökkenti. A gyakorlat ugyanis azt bizonyította, hogy a főváros, melynek az Opera mellett még néhány színháza van, nem bír el egy egész évi opera-szezőnt, sőt hat hónapos szezőnt sem. Ami pedig felesleges, azt a formák kedvéért nem köteleességünk megtartani. Következésképpen a reorganizált román Opera megerősödvé ki fogja egészíteni működési területét a nagy városakkal, amelyekben hosszabb, vagy rövidebb időtartamra ellátogat és ez attól függ, hány előadást bír el az egyik, vagy másik vidéki centrum. Ilyenformán a román Opera azzáltal, hogy nemcsak Kolozsváron és Bukarestben fog előadásokat tartani, határozottabb mértékben fog eleget tenni hivatásának, amelyért létesült: hogy a zenekulturát az egész országban terjessze.

Sehol semmi a lényegből

Nyilatkozatának további részében a

román nemzeti színháznak átszervezéséről beszélt Mavrodi. Amikor az újságíró azt a kérdést intézte hozzá, hogy hogyan fogja a gyakorlatban megoldani ezeket a terveket, Mavrodi kitéró választ adott, azt állítva, hogy ő nem az ígéretek, hanem a tettek embere.

De hogyan fogják megsemmisíteni a kolozsvári nemzeti színház és Opera koncesszióját?

Egyszerű elintézés

— Azt nem kell, hogy én megsemmisítek — mondotta Mavrodi —, megsemmisül az magától is. A bérlő urak nem bírják tovább azt a hiányt, amely nyomja őket. A bukaresti Opera bérlői is elvesztettek két millió lejt és most ők maguk kérik, hogy vegyék el tőlük a koncessziót. Előbb az állam megtérítette a deficiteket, de most a bérlőknek kell fedezniük hiányukat. Ezenfelül még tudtára is adtam a kolozsvári Opera bérlőinek, hogy augusztus 20-án le kell, hogy fizessenek két millió lej garanciát, mert ellenkező esetben a koncesszió megszünik.

Mi lesz hát a kolozsvári Operával?

Ugy látszik, ilyen egyszerű módon akarja megszüntetni a kolozsvári Opera koncesszióját Mavrodi és valószínű, hogy ez sikerül is, mert az Opera bérlői aligha tudnak két millió lejt lefizetni.

Ez a megoldás azonban még fél megoldásnak is kevés. Azt hisszük, hogy sokkal komolyabb alapon kellene kezelni a kolozsvári Opera nagy horderejű kérdését. Mert oMavrodi szavaiból még azt sem tudjuk kihámozni, hogy tulajdonképpen mi fog történni a kolozsvári Operával. Annyit tudunk, hogy a bukaresti és a kolozsvári Operákat egyesítik, de hogy mikor, mennyi ideig, milyen feltételek mellett jut Kolozsvárnak az Operából, azt még nem árulja el Mavrodi.

Pedig az erdélyi közönséget elsősorban ez érdekli.

NAPROL-NAPRA

Az angol filmipar az elmúlt évadban a tavalyi szezőnhoz képest 30 százalékos veszteséget szenvedett. Ennek okát főképpen abban látják, hogy az angol gyarmatokat még mindig teljesen az amerikai film uralja.

Nankingi jelentés szerint a kínai egyetemi hallgatók feliratot intéztek a kormányhoz aziránt, hogy iktassák törvénybe a kötelező weekendet, amelyet mindenkinek kötelessége legyen betartani.

Norristown egyik technikai laboratóriumában olyan buvárharang készült el, amellyel ezer méter mélységbe lehet aláereszkedni.

Kopenhágában felfogott szikratávirat szerint Gronau német óceánrepülő az izlandi Reykjavíkból légi uton megérkezett Grönland déli partvidékére, Scoresbybe.

A Nautilus gyorsan halad előre az erősen hullámozó sarki tenger vizén s elérte már a Medve szigetet.

— Megszünés előtt áll a wiener-neustadti Daimler-autógyár. Bécsből jelentik: A wiener-neustadti Daimler autógyárat megszünés veszélye fenyegeti. Az érdekeltek küldöttségben jártak ebben az ügyben Buresch szövetségi kancellárnál.

Bérenyhesség a máj és az epeutak bántalmait, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok esetén a tremészetes Ferenc József keserűviz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasizervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a bélműködést kitűnően szabályozza. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

A módosított kamattörvény magyar fordítása kapható dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Str. Memorandului 12. Ára 15 lej, vidékre portóval 20 lej.

Megjelent az új nyugdíjtörvények magyar fordítása. Ára 25 lej. Vidékre portóval 35 lej. Megrendelhető dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Str. Memorandului 12.

— Macia ezredes Madridba érkezett. Londonból jelentik: Macia ezredes Barcelonából Madridba érkezett, ahol előterjeszti a spanyol kormány tagjainak a katalán népszavazáson elfogadott alkotmánytervezetet.

— A spanyol munkanélküliek elhatározták, hogy nem fizetnek laktórt. Londonból jelentik: A spanyolországi San-Sebastianban a munkanélküliek elhatározták, hogy munkanélküliük tartama alatt laktórt nem fizetnek. Ezenkívül követelik a vasutakon való ingyen szállítást, hogy már vidékeken kísérhessék meg a munkához jutást.

— Aranyér, végbélrepedés, végbélfájdalmak ellen Hačmorsan-kup és kenőcs. Olesón kapható a gyógyszerárakban.

— Létrejött a megegyezés az amerikai Farm Board és a nankingi kormány között. Londonból jelentik: Valószínű, hogy sikerül a megegyezés az amerikai Farm Board és a nankingi kormány között a Jangcse völgyi éhínséggel küzdő árvíz-sújtott milliók buzaellátására.

— Komoly megbetegedés veszélye fenyegeti az Angol Bank kormányzóját. Londonból jelentik: Montague Normant, az Angol Bank kormányzóját komoly megbetegedés veszélye fenyegeti. Az orvosok határozott tilalma ellenére folytatja rendes munkásságát, pedig egészségi állapota az utóbbi hetekben egyáltalán nem volt kielégítő. A bankkormányzó egyelőre nem akar hosszabb pihenőre menni.

Chevalier francia revüszinész két évre Hollywoodba szerződött. Négy filmet fog játszani, egymillió dollár összhonoráriumért.

